

A Codex Alimentarius szervei

Főbizottság (Commission)

Az ENSz Közgyűléshez hasonlóan nem kinevezett tagokból áll, hanem a tagországok delegátusainak évente egyszer Genfben, vagy Rómában tartott gyűlése (melyen a megfigyelő szervezetek is részt vesznek.) Ez a Codex legfőbb, döntéshozó szerve. Célokat, elveket és a konkrét, szabványalkotási munka kereteit határozza meg. Ilyenek a hosszú- és középtávú stratégia és tervek, konkrét dokumentumok kidolgozásának, illetve a szakbizottságok által kidolgozott anyagoknak a jóváhagyása. Munkáját a két ülésre megválasztott elnök, illetve három elnökhelyettes irányítja.

Végrehajtó Bizottság (Executive Committee)

Szűkebb, választott, kinevezett tagokból álló testület, mely a Főbizottság ülései közötti időszakban a Főbizottság nevében eljárva irányítja, felügyeli a konkrét munkát. Szükségszerűen gyakorisággal ülésezik. Minden főbizottsági ülést közvetlenül megelőzve is van ülése, mikor előkészíti a Főbizottság ülésének témáit. Tagjai a Főbizottság elnöke és helyettesei, a regionális koordinációs szakbizottságokat (hat ilyen szakbizottság van) vezető un. regionális koordinátorok és egy-egy tag a világ hét fő térségéből.

Titkárság

A rendkívül sok helyen folyó tevékenységet, sok (ezzel csak alkalmilag foglalkozó) ember munkáját össze kell fogni. Biztosítani kell, hogy minden dokumentum tartalmilag és formailag is megfeleljen a Codex szigorúan rögzített Eljárási Rendjének (Procedural Manual). El kell kerülni az egyes szakbizottságok munkája közötti súrlódásokat. Erre szolgál a FAO székhelyén, Rómában működő Titkárság. Tagjait a legjobban képzett, erre pályázó szakemberek közül a FAO és a WHO (a Codex un. „szülő” szervezetei) választják ki.

Kiegészítő testületek (Subsidiary bodies)

A dokumentumok kidolgozása nagyszámú, a világ különböző országaiban működő testületben folyik.

Ezek fajtái a következők:

- ***Általános Szakbizottságok (General Subject Committees)***

A horizontális, az élelmiszerlánc egészét érintő témákkal foglalkoznak (ezért szokták horizontális Szakbizottságoknak is nevezni őket). Jelenleg 10 ilyen Szakbizottság van (pl. higiéniai, jelölés, analitika, szennyező anyagok, adalékok, stb.) A működtetésüket (ez valamennyi kiegészítő testületre igaz) egy-egy tagország vállalja. Ez a házigazda ország adja a szakbizottság Titkárságát, szervezi az évenkénti üléseket és nevezi meg az üléseket levezető

szakbizottsági elnököt. A Szakbizottság tesz javaslatot a kidolgozandó dokumentumokra és a Főbizottság egyetértése esetén elvégzi a kidolgozást. A kidolgozott anyag a Főbizottság jóváhagyása után része lesz a Codex Alimentarius rendszernek.

▪ ***Termék Szakbizottságok (Commodity Committees)***

Ezek annyiban térnek el az általános Szakbizottságoktól, hogy csak egy-egy termékcsoporthal foglalkoznak (ezért vertikálisnak is szokták nevezni őket). Az általános Szakbizottságok témája gyakorlatilag kimeríthetetlen (folyamatosan vannak új és így szabályozandó témák). A termék Szakbizottságok viszont egy idő után (ha az adott termék szabályait elkészítették) munkájukat felfüggesztve ún. alvó bizottságokká válnak. Jelenleg öt Szakbizottság dolgozik folyamatosan:

- Cukor Codex Szakbizottság
- Feldolgozott Gyümölcs és Zöldség Codex Szakbizottság
- Zsírok és Olajok Codex Szakbizottság
- Hal és Haltermékek Codex Szakbizottság
- Friss Gyümölcs és Zöldség Codex Szakbizottság

▪ ***Ideiglenes Kormányközi Célbizottságok (Ad hoc Intergovernmental Task Forces)***

A magyarul is általában task force-nek nevezett testületeket egy 1999-es döntés alapján hozta létre a Főbizottság. Abban különböznek a szakbizottságoktól, hogy mandátumuk meghatározott időre (5 év) és csak előre meghatározott dokumentumok létrehozására szól. Működési rendjük azonos a Szakbizottságokéval.

▪ ***Koordinációs Szakbizottságok (Coordinating Committees)***

A Codex az egész világot, eltérő fejlettségű, kultúrájú, szokású országokat fog egybe. A világ hat térségében - Afrika, Ázsia, Európa, Latin Amerika és Karib Térség, Közel-Kelet, Észak-Amerika és Délnyugat Csendes Óceáni Térség - működő koordinációs Szakbizottságok az egyes térségek érdekeinek kifejezését és érvényre juttatását segítik. Ez alapvetően kétirányú tevékenységet jelent. Egyrészt a Codex munka (stratégiák, munkatervek, konkrét dokumentumok kidolgozása) saját érdekeik szerinti befolyásolása. Másrészt önálló, csak a saját térségükre vonatkozó dokumentumok (jellemzően az általános elvek pl. kockázat elemzés konkrét érvényre juttatása) kidolgozása. Működésük a többi szakbizottságéval azonos. Elnököket regionális koordinátoroknak nevezik és (mint ott említettük) tagjai a Végrehajtó Bizottságnak.

Szervezeti ábra: (Forrás: Codex Alimentarius Commission Procedural Manual Twentieth edition)

Joint FAO/WHO Food Standards Programme

